

**HITROST – POČASNEJE JE VARNEJE
2015**

(PROGRAM AKTIVNOSTI)

6. do 19. april 2015

8. do 21. junij 2015

17. do 23. avgust 2015

1. UVOD

Javna agencija za varnost prometa je v letu 2015 prevzela vodenje in koordiniranje preventivne akcije Hitrost – počasneje je varneje.

V letu 2014 je policija obravnavala 18.252 prometnih nesreč kar je 3 % manj kot v letu 2013 in dobrih 17% manj kot leta 2012. V omenjenih prometnih nesrečah je bilo udeleženih 32.945 oseb ali za 4 % manj kot leta 2013.

Zaradi prometnih nesreč je v 2014 umrlo 14 % manj ljudi kot leto prej. Ob tem podatku pa je potrebno opozoriti, da se je število hudo telesno poškodovanih v prometnih nesrečah zvišalo iz 708 na 826 oziroma za 16 %, število lahko telesno poškodovanih pa se je iz 8.034 zmanjšalo na 7.394 oziroma za 8 %.

Poleg neprimerne oziroma neprilagojene hitrosti so bili v letu 2014 najpogostejši vzroki najhujših prometnih nesreč nepravilna stran ali smer vožnje in neupoštevanje pravil o prednosti.

Med prednostnimi nalogami, povezanimi s problematiko prometne varnosti je treba na prvem mestu izpostaviti problematiko hitrosti. Neprimerna oziroma neprilagojena hitrost je na slovenskih in tudi evropskih cestah poglavitni dejavnik prometnih nesreč, predvsem tistih z najhujšimi posledicami. Kljub trendu umirjanja hitrosti in zmanjševanju števila mrtvih in hudo telesno poškodovanih v preteklih letih, število umrlih v prometnih nesrečah do katerih pride zaradi hitrosti še vedno ostaja previsoko. Posledice prometnih nesreč, tako iz vidika posameznika kakor tudi družbe kot celote, predstavljajo nacionalni problem.

Pomembno je, da se vsi deležniki, ki delujejo na področju prometne varnosti zavedajo pomembnosti umirjanja hitrosti. Omenjeno področje predstavlja tisti segment prometne varnosti, kjer lahko s pravim pristopom bistveno izboljšamo prometno varnost.

2. CILJI

Glede na namen akcije so opredeljeni naslednji cilji:

ZMANJŠATI ŠTEVILO PROMETNIH NESREČ, KI SE ZGODIJO ZARADI NEPRIMERNE OZIROMA NEPRILAGOJENE HITROSTI

V PROMETNIH NESREČAH, KI SE ZGODIJO ZARADI NEPRIMERNE OZIROMA NEPRILAGOJENE HITROSTI NE SME UMRETI VEČ 44 OSEB

V PROMETNIH NESREČAH, KI SE ZGODIJO ZARADI NEPRIMERNE OZIROMA NEPRILAGOJENE HITROSTI, ZMANJŠATI ŠTEVILO HUDO TELESNO POŠKODOVANIH ZA 40 OSEB

Na slovenskih cestah je leta 2014 zaradi neprimerne oziroma neprilagojene hitrosti umrlo za **31 % manj** udeležencev kakor leta 2013, za **10 % več** je bilo hudo in za **14 % manj** lahko telesno poškodovanih.

Glede na posledice prometnih nesreč je prioritarna naloga zmanjšanje povprečne hitrosti, kar bo posledično pomenilo manj mrtvih, hudo in lahko telesno poškodovanih v prometnih nesrečah, ki se zgodijo zaradi hitrosti. Zavedati se moramo, da bi zmanjšanje **povprečne hitrosti v naseljih za samo 1 km/h pomenilo** zmanjšanje prometnih nesreč za približno 4 %. Znižanje povprečne hitrosti za 1 km/h zunaj naselja pa bi pomenilo zmanjšanje števila prometnih nesreč zaradi hitrosti za približno 2 %. Na to, da je počasneje tudi zares varneje, pa kaže tudi podatek, da je verjetnost smrti pešca ob trku pri hitrosti **50 km/h** kar 85-odstotna, pri hitrosti **30 km/h** pa se verjetnost, da bo pešec zaradi trka umrl, zmanjša na manj kot 10 odstotkov.

Povprečne hitrosti je možno zmanjšati le z doslednejšim spoštovanjem omejitev hitrosti in ustrezno prilagoditvijo vožnje razmeram na cesti. S tem bi obvarovali marsikatero življenje ob morebitni prometni nesreči. Z akcijo se želi vplivati na zavest ljudi, da lahko za lastno varnost in varnost drugih udeležencev v prometu največ storijo z odgovornim ravnanjem v prometu.

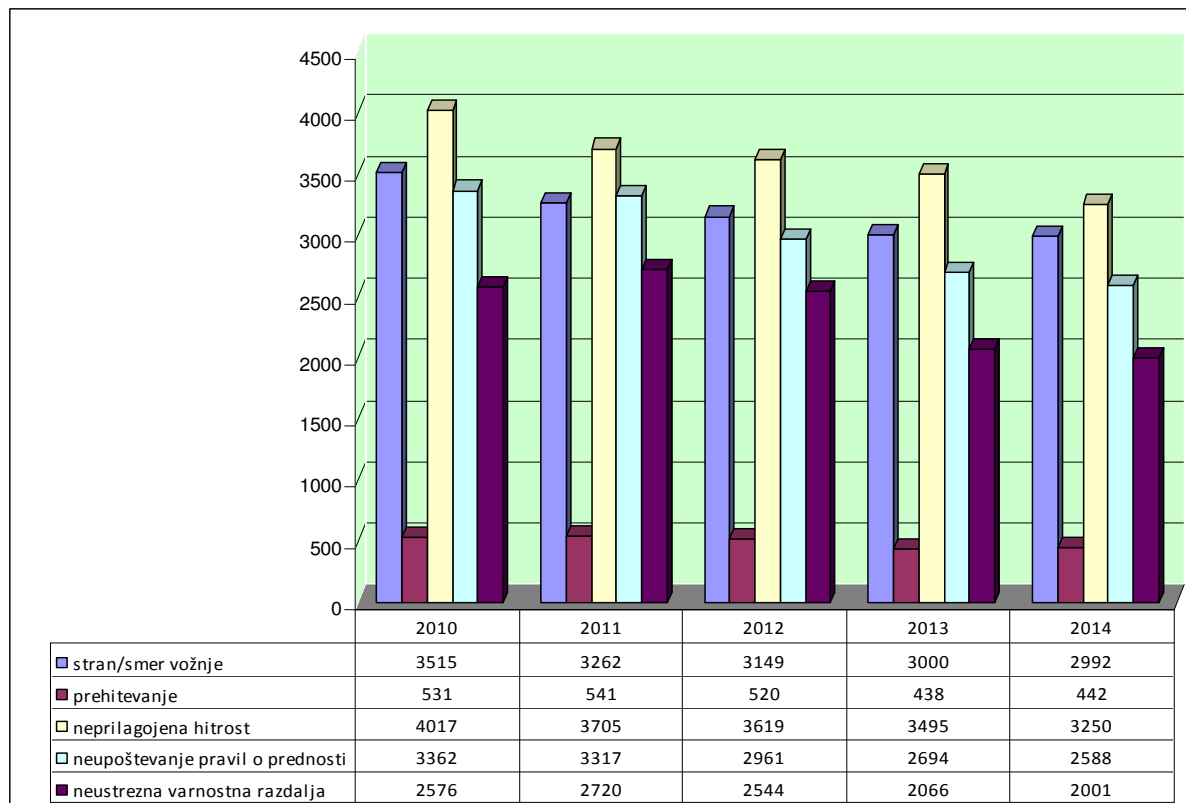
3. ANALIZA

Po podatkih iz analize stanja na tem področju so ključne naslednje ugotovitve:

- zaradi neprimerne oziroma neprilagojene hitrosti je na slovenskih cestah leta 2014 umrlo 34 oseb (ali 31 % vseh umrlih),
- zaradi neprimerne oziroma neprilagojene hitrosti je bilo na slovenskih cestah leta 2014 hudo telesno poškodovanih 271 ljudi (ali 33 % vseh hudo telesno poškodovanih), pri čemer, upoštevajoč leto 2013, to pomeni 10% zvišanje števila hudo poškodovanih ljudi,
- velika večina prometnih nesreč zaradi hitrosti se je zgodila na lokalnih cestah v naselju (46%) ter na regionalnih cestah (18%), kar kaže predvsem na problematiko hitrosti glede varnosti ranljivejših skupin udeležencev v prometu
- neprilagojena hitrost je pogosto povezana tudi z nekaterimi vzroki prometnih nesreč, kot so nepravilna stran oziroma smer vožnje, nepravilnosti pri prehitevanju in izsiljevanje prednosti, stopnja poškodb pa je povezana tudi z neuporabo varnostnih pasov,
- leta 2014 se je delež alkoholiziranih voznikov v prometnih nesrečah, ki jim je botrovala hitrost, zmanjšal za skoraj 4% (leta 2013 se je delež zmanjšal za 11 %).

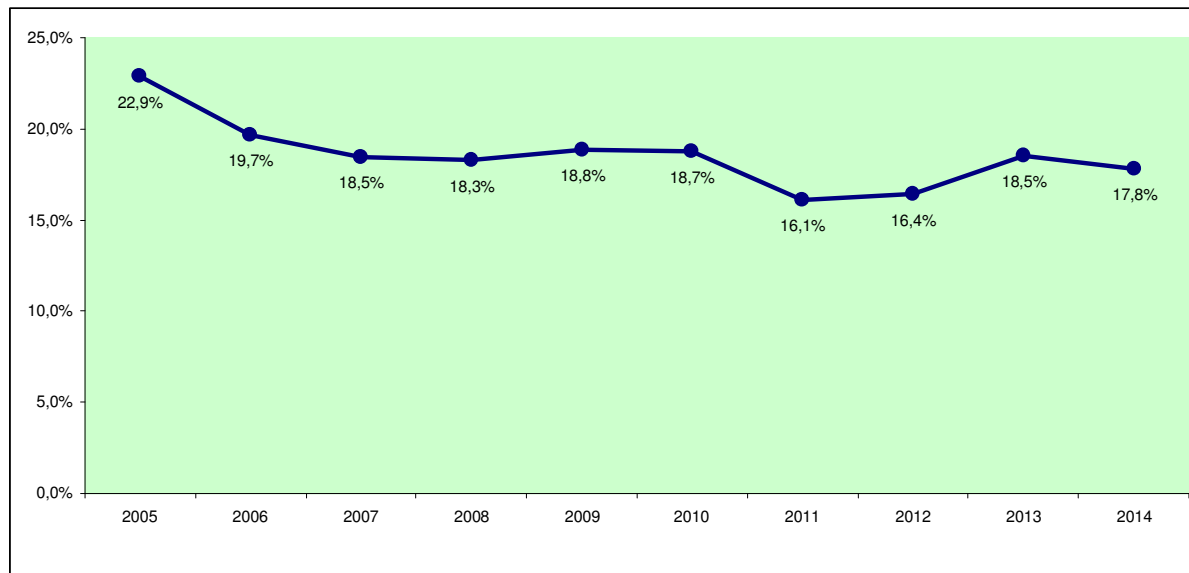
Hitrost je pogosto povezana tudi z nekaterimi drugimi dejavniki, kot so nepravilna stran in smer vožnje, nepravilnosti pri prehitevanju in neupoštevanje pravil o prednosti, kar pomeni, da se hitrost kot vzrok posredno pojavlja tudi pri drugih vzrokih prometnih nesreč.

Tabela 1: Najpogostejši vzroki prometnih nesreč

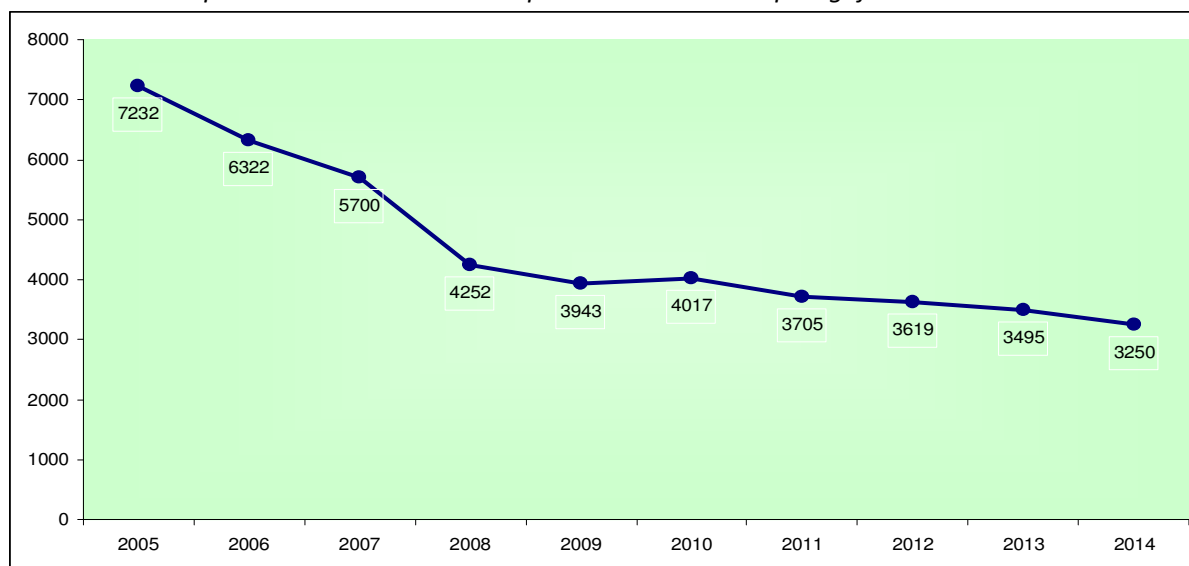
Delež prometnih nesreč zaradi neprimerne oziroma neprilagojene hitrosti, glede na število vseh prometnih nesreč, je v letu 2014 znašal 17,8 %. V primerjavi s prejšnjim letom se je sicer delež nekoliko znižal, a je še vedno večji kot leta 2011 in 2012. Omenjeni podatek kaže na velik vpliv neprilagojene hitrosti na nastanek prometnih nesreč.

Tabela 2: Delež prometnih nesreč zaradi neprilagojene hitrosti

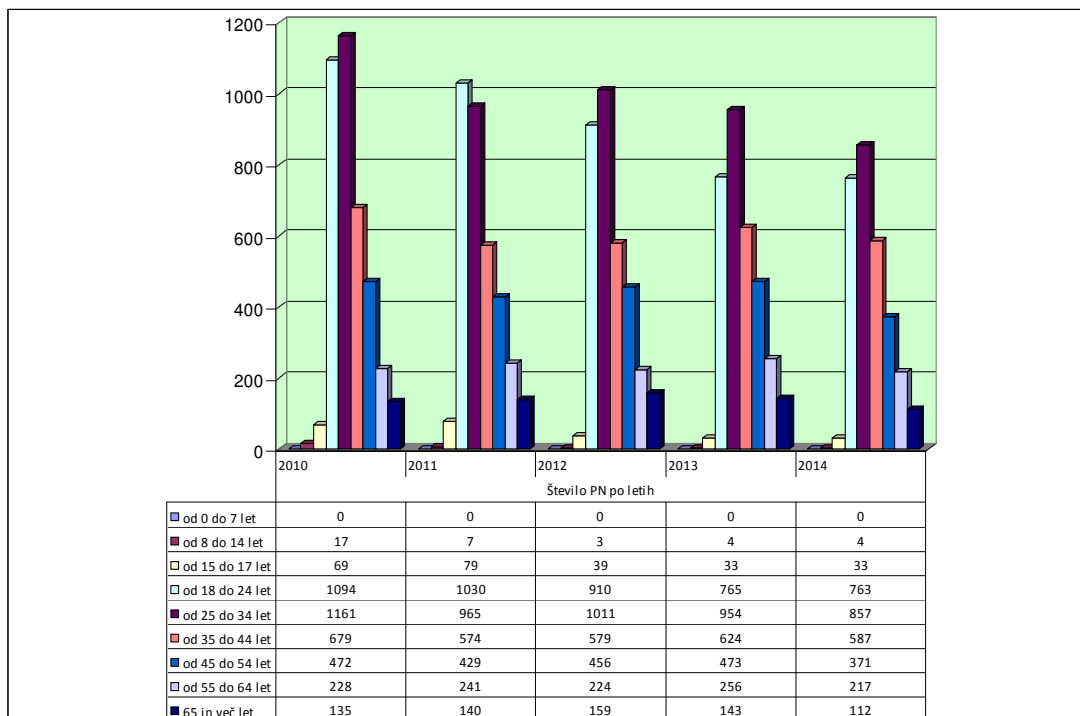
V lanskem letu je bila neprimerna oziroma neprilagojena hitrost vzrok za nastanek 3.250 prometnih nesreč, kar je za 7 % manj kot v enakem obdobju leta 2013. Potem, ko smo v letu 2010 beležili povečanje števila prometnih nesreč zaradi hitrosti, lahko ugotovimo, da je naslednjih letih prevladal pozitiven trend zmanjševanja omenjenih prometnih nesreč in omenjeni trend se ohranili tudi v letu 2014.

Tabela 3: Število prometnih nesreč zaradi neprimerne oziroma neprilagojene hitrosti

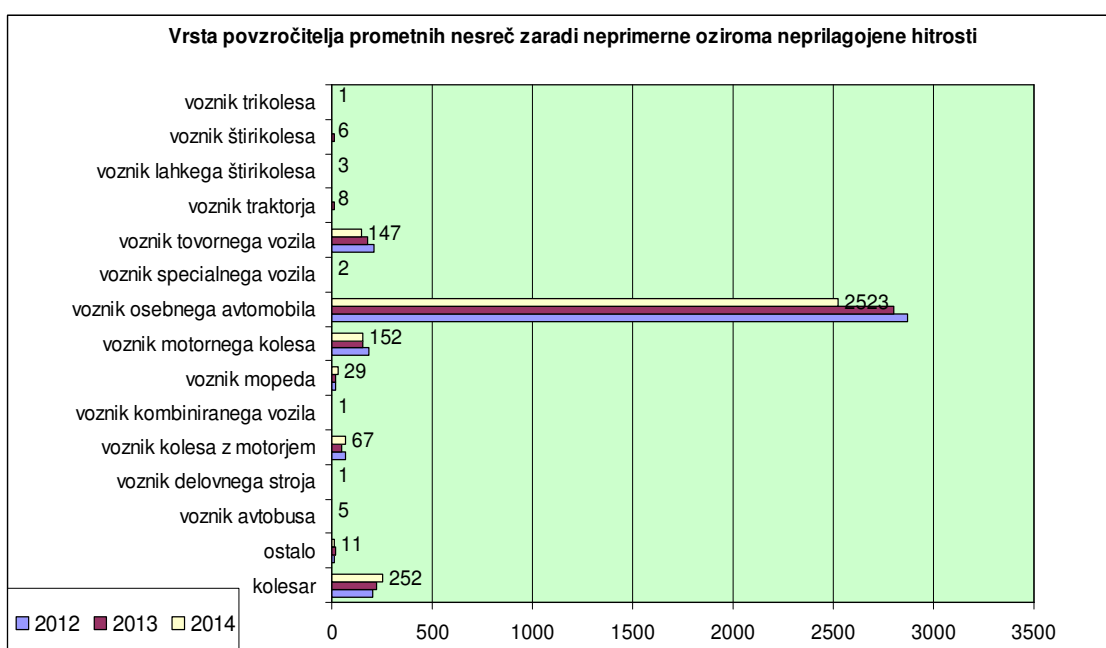
Glede na starostne kategorije so največkrat povzročitelji prometnih nesreč, katerih vzrok je v neprimerni oziroma neprilagojeni hitrosti, stari od 25 do 34 let, sledijo pa mladi vozniki od 18 do 24 let starosti.

Tabela 4: Starost povzročiteljev prometnih nesreč zaradi neprimerne oziroma neprilagojene hitrosti

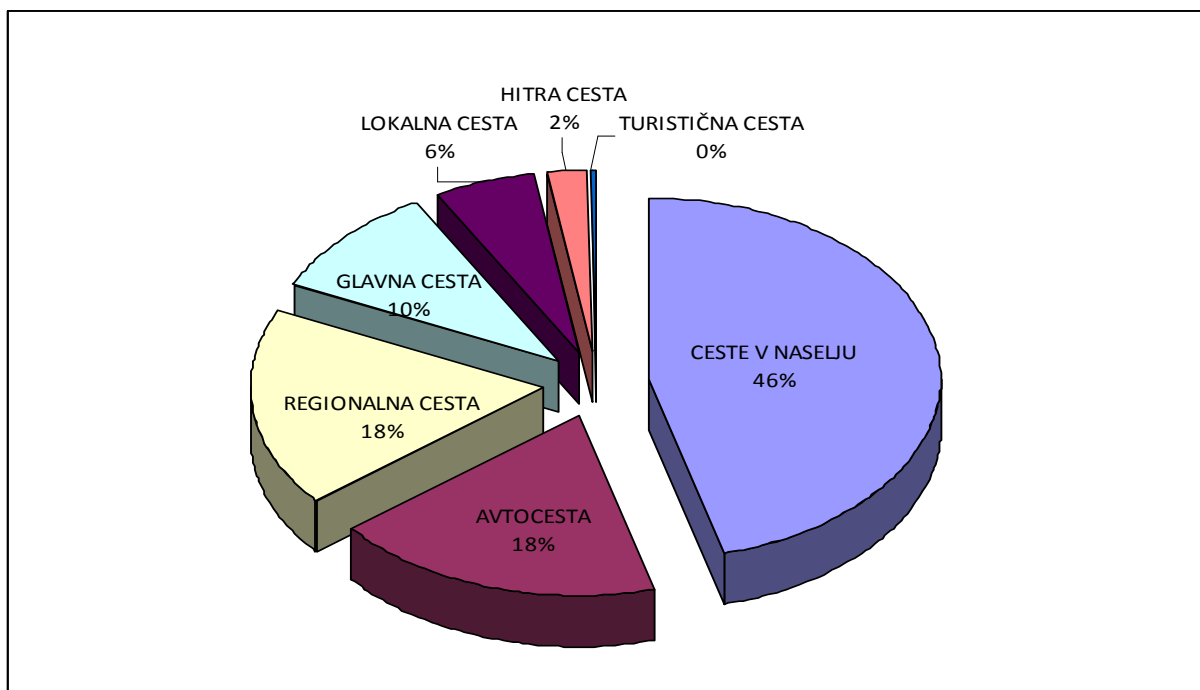
Vrsta povzročitelja prometnih nesreč je neposredno povezana z deležem posameznih udeležencev v prometu, zato so največkrat povzročitelji prometnih nesreč povezani z neprimerno oziroma neprilagojeno hitrostjo vozniki osebnih avtomobilov. **Zaradi specifičnosti je več povzročiteljev tudi med vozniki enoslednih vozil, nadaljuje pa se negativni trend v kategoriji kolesarjev.**

Tabela 5: Vrsta povzročitelja prometnih nesreč zaradi neprimerne oziroma neprilagojene hitrosti

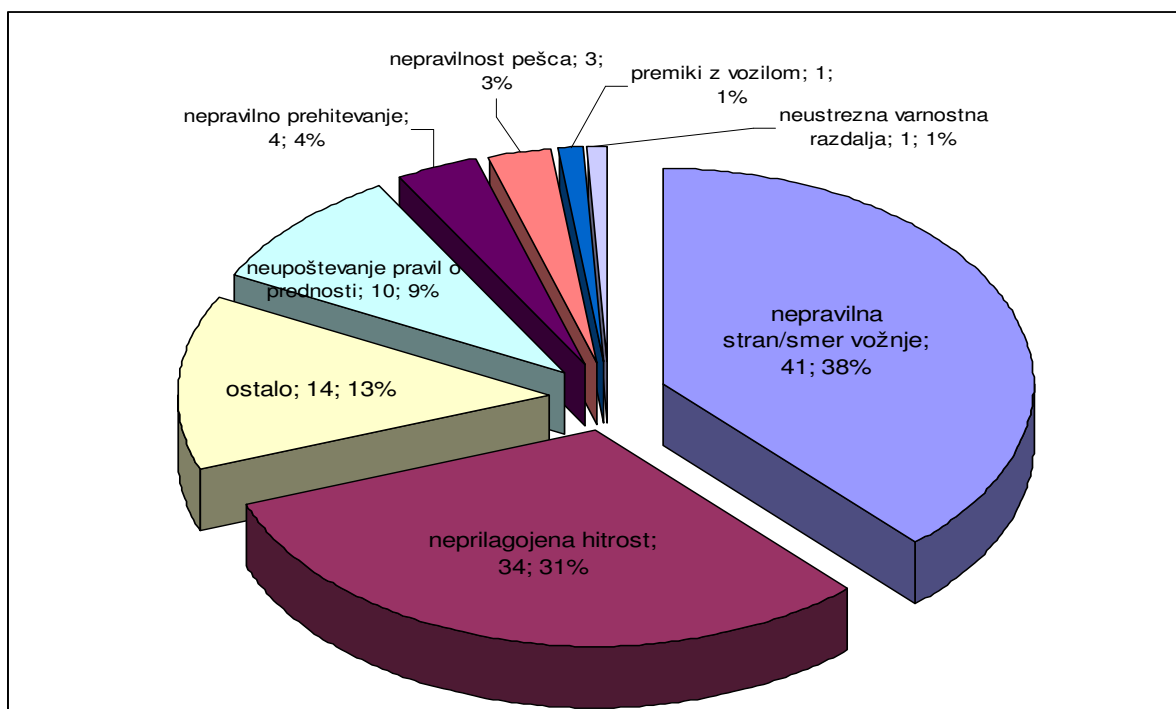
Po kategorijah cest se še vedno največ prometnih nesreč zgodi na cestah v naseljih, sledijo jim regionalne ceste I. in II. in III. reda in avtoceste.

Tabela 6: Število prometnih nesreč, katerih vzrok je v neprilagojeni hitrosti glede na vrsto ceste

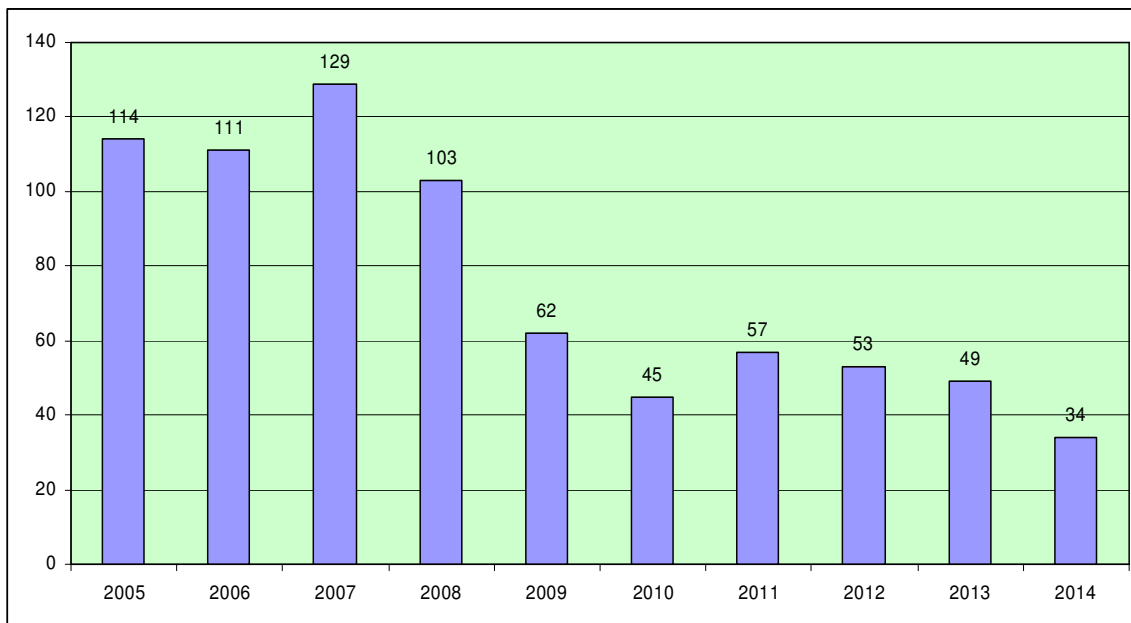
V letu 2014 je bil najpogostejši vzrok za nastanek prometnih nesreč s smrtnim izidom nepravilna strani in smer vožnje (podobno situacijo smo imeli že v letu 2010) nesreč, saj je v omenjenih prometnih nesrečah umrlo kar 38 % vseh udeležencev umrlo v prometnih nesrečah. Kot drugi najpogostejši vzrok se pojavlja neprilagojena hitrost (31 %).

Tabela 7: Vzroki prometnih nesreč s smrtnim izidom 2014

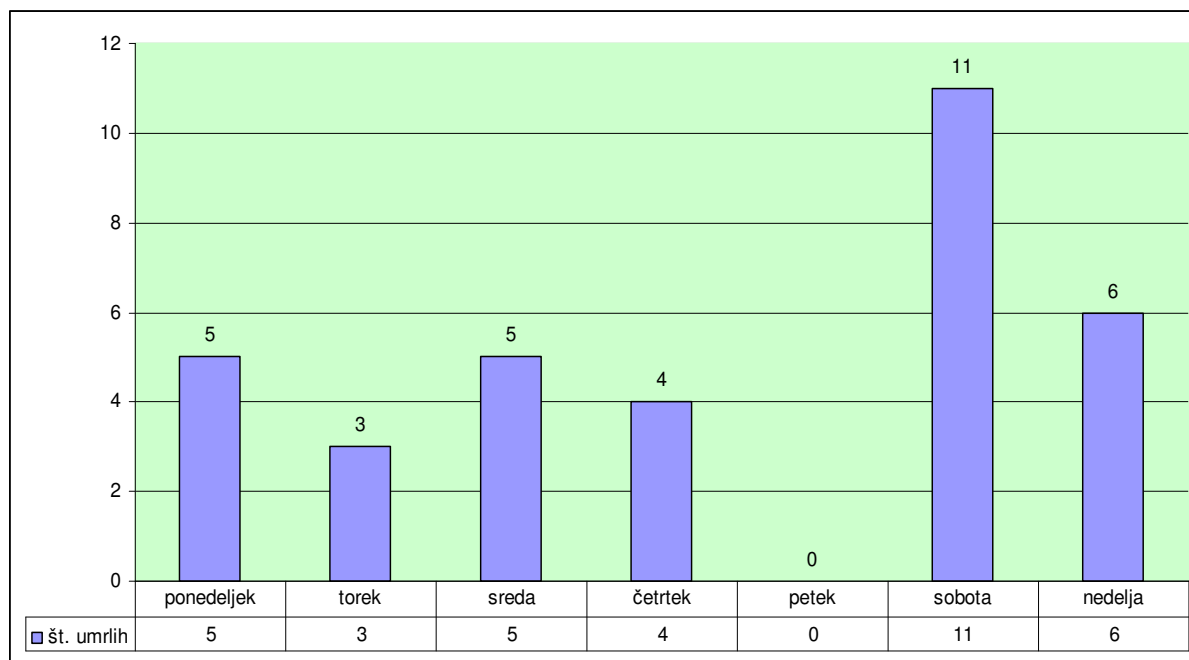
Število mrtvih v prometnih nesrečah, katerih vzrok je v neprimerni oziroma neprilagojeni hitrosti, se je v letu 2014 v primerjavi z letom 2013 **zmanjšalo za 14 %**.

Tabela 8: Število mrtvih v prometnih nesrečah, katerih vzrok je bil v neprimerni oziroma neprilagojeni hitrosti

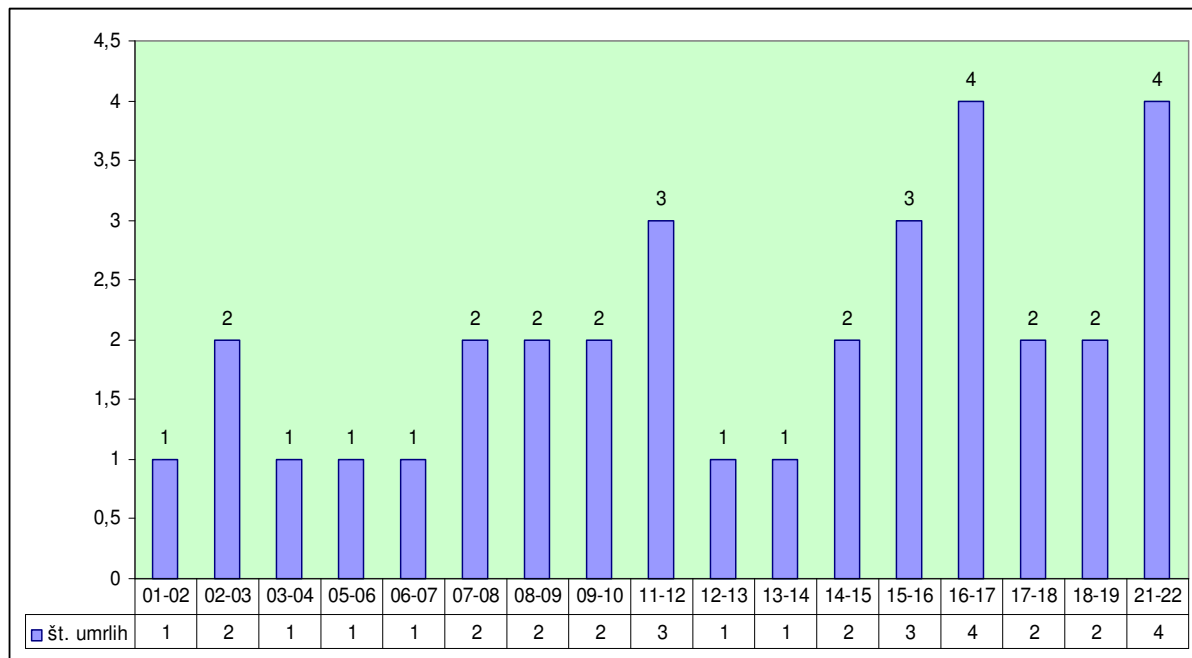
Največ prometnih nesreč se je v letu 2014 zgodilo preko vikenda, pri čemer v negativnem smislu izstopa sobota.

Tabela 9: Število mrtvih v prometnih nesrečah, katerih vzrok je bil v neprimerni oziroma neprilagojeni hitrosti – po dnevih v tednu

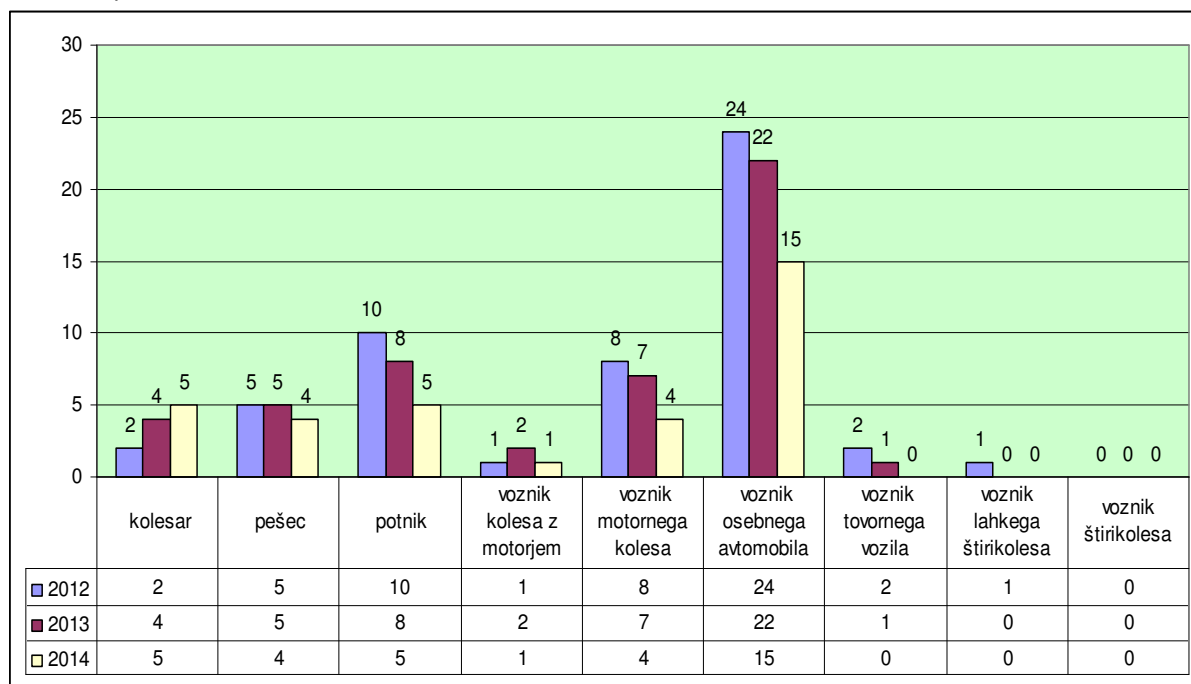
Glavnina prometnih nesreč, ki se zgodijo zaradi neprilagojene hitrosti in ljudje v njih umirajo udeleženci se zgodi med 8 in 18 uro, s tem, da je najbolj kritično obdobje v popoldanskih urah.

Tabela 10: Število mrtvih v prometnih nesrečah, katerih vzrok je bil v neprimerni oziroma neprilagojeni hitrosti – po urah (za leto 2014)

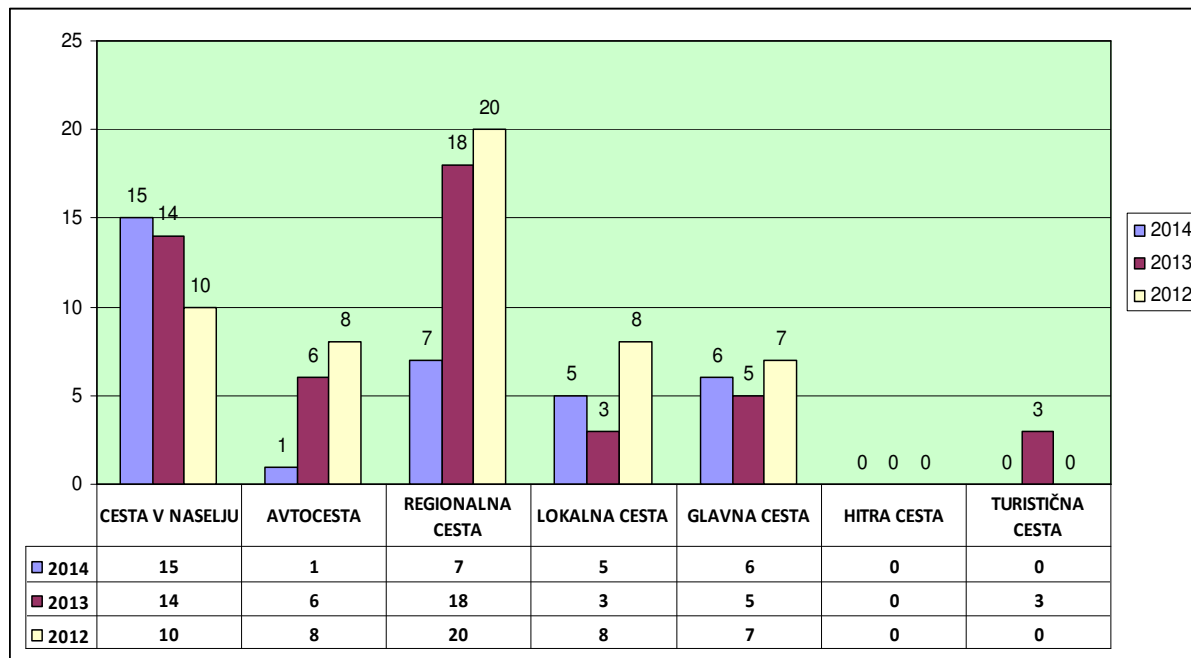
Največ mrtvih v prometnih nesrečah, ki se zgodijo zaradi hitrosti je med vozniki osebnih avtomobilov. V zadnjih treh letih je opazno povečano število mrtvih med kolesarji.

Tabela 11: Število mrtvih v prometnih nesrečah, katerih vzrok je bil v neprimerni oziroma neprilagojeni hitrosti – po udeležencih

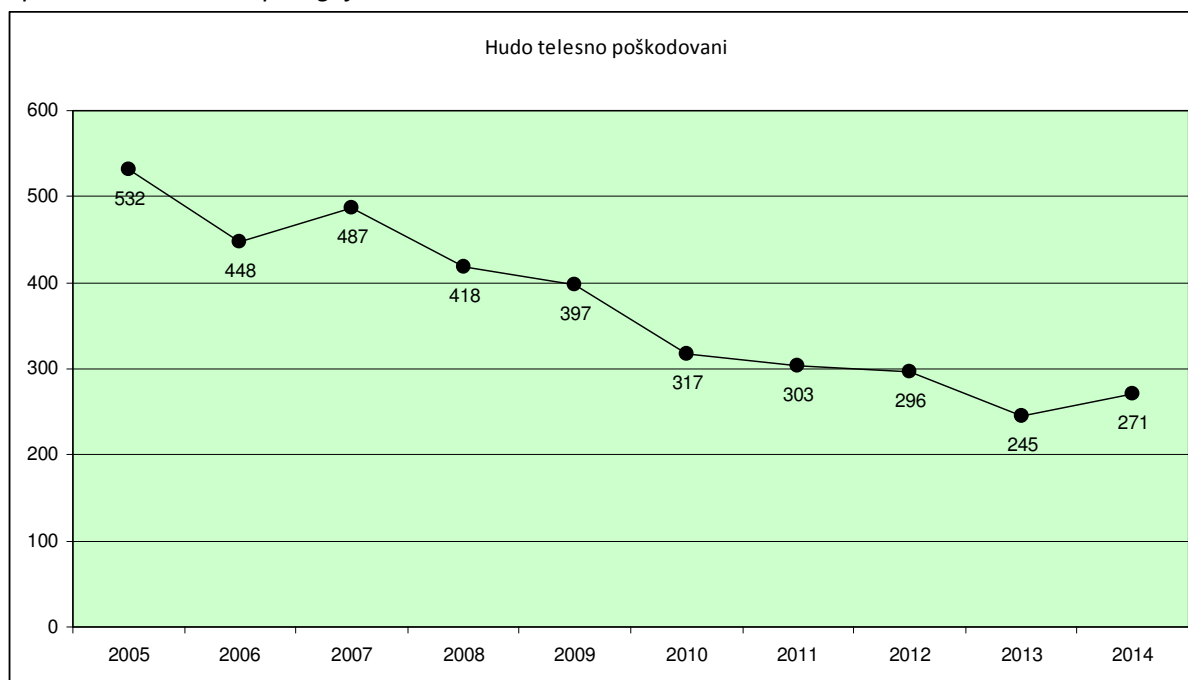
V prometnih nesrečah, ki so se zgodile zaradi hitrosti je največ ljudi umrlo na cestah v naselju. Opazno zmanjšanje je lahko ugotovljamo na regionalnih cestah.

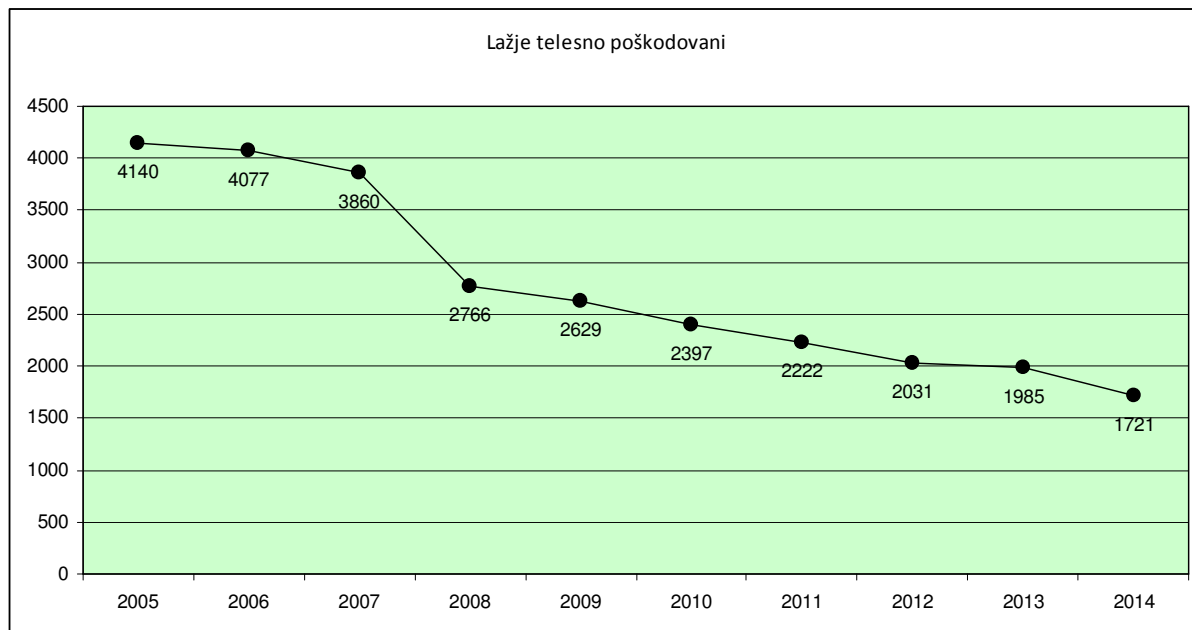
Tabela 12: Število mrtvih v prometnih nesrečah, katerih vzrok je bil v neprimerni oziroma neprilagojeni hitrosti po cestah

V prometnih nesrečah, ki so se zgodile zaradi neprimerne oziroma neprilagojene hitrosti smo v letu 2014 beležili povečanje števila hudo telesno poškodovanih in nadaljnje zmanjšanje števila lahko telesno poškodovanih.

Tabela 13: Število hudo in lahko telesno poškodovanih v prometnih nesrečah, katerih vzrok je bil v neprimerni oziroma neprilagojeni hitrosti

4. UKREPI

Zap. št.	VRSTA UKREPA	IZVAJALEC	ČAS IZVEDBE	KRAJ IZVEDBE	OPOMBA
	Priprava sporočil za javnost in druge medijske aktivnosti	AVP	April, junij 2015	po Sloveniji	
	Izpitni centri na izpitih za voziška dovoljenja posebno pozornost namenijo hitrosti	AVP	April, junij 2015	(Murska Sobota, Ptuj, Maribor, Slovenj Gradec, Celje, Velenje, Trbovlje, Domžale, Krško, Novo mesto, Postojna, Koper, Nova Gorica, Ljubljana, Kranj, Jesenice)	
	Medijska kampanja	AVP	Junij, avgust 2015	mediji	V manjšem obsegu
	Dopis občinskim SPV glede akcije Hitrost in preventivno delo na lokalni ravni, delitev gradiv, uporaba plakatov	AVP, občinski SPV	Junij 2015	po Sloveniji	Obvestila v lokalnih medijih, preventivne aktivnosti, sodelovanje na nekaterih preventivnih prireditvah občinskih SPV
	Priprava informacije o možnostih izvajanja različnih meritev hitrosti v lokalnih skupnosti	AVP, SOS (Občinska redarstva)	April 2015	RS	Posredovanje informacije lokalnim skupnostim
	Izvajanje preventivnih dogodkov in osveščanje glede tveganja zaradi hitrosti	AVP, občinski SPV	April – avgust 2015	Po Sloveniji	
	Usposabljanje predstavnikov občinskih SPV glede problematike	AVP	April, junij 2015	RS	

	hitrosti				
	Priprava vsebinske predstavitve glede problematike hitrosti	AVP	April, junij 2015	Po srednjih šolah, po šolah vožnje	V sodelovanju z MIZŠ, Zavodom za šolstvo, Združenjem šol vožnje
	Obvestilo in poziv vsem šolam vožnje, da izvedejo posebno predavanje na temo hitrosti	AVP, Združenje šol vožnje, Šole vožnje	Junij	Šole vožnje	
	Nadzor hitrosti – sodelovanje v evropsko usklajeni akciji nadzora hitrosti, ki jo koordinira TISPOL (SPEED)	POLICIJA	13. do 19. april	Območje vseh policijskih uprav	Policisti bodo pri rednem delu prioriteto izvajali nadzor hitrosti Policijske uprave bodo v času akcije enkrat izvedle poostren nadzor hitrosti po metodologiji »veriga«
	Maraton nadzora hitrosti	POLICIJA	16. 4. 2015	Območje vseh policijskih uprav	V večini evropskih držav bo omenjenega dne potekal »SPEED Enforcement marathon«. Slovenska policija bo omenjenega dne med 6 in 18 uro intenzivno izvajala nadzor hitrosti
	Poostren nadzor hitrosti	POLICIJA	8. do 21. junij	Posamezne policijske uprave	Policijske uprave v omenjenem obdobju samostojno izberejo podaljšan konec tedna, ko bodo poostreno nadzirale hitrost
	Nadzor hitrosti – sodelovanje v evropsko usklajeni akciji nadzora hitrosti, ki jo koordinira TISPOL (SPEED)	POLICIJA	17. do 30. avgust	Območje vseh policijskih uprav	Policisti bodo pri rednem delu prioriteto izvajali nadzor hitrosti Policijske uprave bodo v času akcije enkrat izvedle poostren nadzor hitrosti po metodologiji »veriga«
	Izvedba preventivnih aktivnosti	POLICIJA	Pomlad in poletje 2015	Posamezne policijske uprave	V pomladnem in poletnem času bodo policijske uprave izvajale več preventivnih aktivnosti (nap. Policijska izkušnja kot nasvet) v katerih bodo med drugim opozarjali

					na pomen primerne hitrosti v prometu.
	Nadzor hitrosti s samodejnimi merilniki hitrosti	Občinska redarstva	ves čas akcije	lokalne ceste in državne ceste v naselju	nadzor hitrosti
	Preventivne vsebine na portalih SPIS	DARS	Čas akcije	Trojane, Kastelec, Lj zahod, Rebernice	
	Pilotni projekt sekcijsko merjenje hitrosti	DARS, Policija	April + 6 mesecev	Trojane	
	Obveščanje uporabnikov o problematiki hitrosti	DARS	Čas akcije	Spletna stran DARS, twitter, Facebook	
	Poziv šolam, da vsebine o varnem vedenju v prometu vključijo v svoje aktivnosti (razredne ure, razne projekt...)	MIZŠ, Zavod za šolstvo	Med 6 in 19. 4. 2015	RS	Na spletni strani ministrstva bo v zavihku predšolska vzgoja, osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje ter izobraževanje odraslih podana informacija o poteku akcije
	Obveščanje uporabnikov o problematiki hitrosti	Ministrstvo za zdravje		Spletna stran MZ	

5. MEDIJSKE AKTIVNOSTI

Javna agencija za varnost prometa in Policija bosta izvedla naslednje aktivnosti:

- novinarska konferenca ob najavi akcije
- Sporočilo za javnost o preventivni akciji in problematiki hitrosti
- priprava in izvedba izjave za javnost,
- vsakodnevno obveščanje javnosti v jutranjih predstavitvah o delu v zadnjih 24 urah s strani Policije
- posredovanje podatkov o ukrepih zainteresirani javnosti,
- objava zaključnih ugotovitev akcije na internetu.

Ključni poudarki letošnje preventivne akcije Hitrost so:

- **poudarek na hitrosti kot dejavniku tveganja v naseljih, kjer se zgodi največ prometnih nesreč, ter na regionalnih cestah**
- **vplivanje na mlade voznike preko srednjih šol in šol voženj**
- **opozarjanje glede nadzora nad spoštovanjem hitrosti znotraj naselij v sodelovanju s Policijo in občinskimi redarstvi**
- **spodbujanje in osveščanje voznikov in predvsem mladih glede hitrosti kot ključnega dejavnika tveganja**

6. ZAKLJUČEK

Namen preventivne akcije **Hitrost – počasneje je varneje** je prispevati k večji varnosti vseh udeležencev v cestnem prometu.

Pripravil:

Matjaž Keržan

Mateja Markl

Mag. Igor Velov
direktor AVP